

DECIZIE

28 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței,
JudecătoriValeriu Doagă,
Tamara Chișca-Doneva, Mariana Pitic,
Nina Vascan, Svetlana Filincova,

examinând recursul declarat de către Garizan Ivan,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Orlioglo Anton
către Crupa Evghenii, Garizan Ivan, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de
întârziere și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 18 mai 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Garizan Ivan și menținută hotărârea Judecătoriei Ceadâr-
Lunga din 01 decembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La data de 30 aprilie 2015, Orlioglo Anton s-a adresat în instanță cu acțiune
către Garizan Ivan și Crupa Evghenii, solicitând încasarea de la pârâți în mod
solidar suma împrumutului în mărime de 150 000 de dolari SUA, dobânda de
întârziere în mărime de 1 866 886 lei sau a echivalentului în valuta împrumutului
în sumă de 99 108,21 dolari SUA și cheltuieli de judecată în mărime de 81 505 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 06 decembrie 2010, la el s-a
adresat Crupa Evghenii cu cerere de a-i împrumuta, prin încheierea unui contract
de împrumut, suma în mărime de 100 000 dolari SUA, cu termenul-limită pentru
rambursarea împrumutului până la data de 06 ianuarie 2011.

La data de 20 martie 2012, Crupa Evghenii s-a adresat repetat la el cu cerere
de a-i împrumuta încă 50 000 dolari SUA pentru a-și rezolva afacerile și s-a obligat
că v-a restitui întregă suma datoriei în mărime de 150 000 de dolari SUA. În baza
acordului părților a fost întocmită o recipisă, scrisă personal de către pârâțul Crupa
Evghenii și garanție directă, că ultimul v-a restitui împrumutul la timp.

În recipisa din 20 martie 2012, în calitate de garant direct și fidejutor a fost
indicat locuitorul s. Copceac și un cunoscut comun al părților, Garizan Ivan, în
prezența martorilor Curdov Veaceslav și Iusumbeli Iurii.

După expirarea termenului prevăzut în recipisă, reclamantul a comunicat cu
pârâțul prin telefon și personal privind restituirea sumei datoriei, însă permanent
restituirea banilor s-a amânat din motive neîntemeiate. Până acum nici o parte din
suma datoriei nu a fost plătită nici de către pârâțul Crupa Evghenii, nici de
fidejutorul lui Garizan Ivan. Ultimii de fiecare dată au promis, că în curând suma

datoriei va fi restituită.

Prin hotărârea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 01 decembrie 2016, cerințele acțiunii au fost admise în întregime și s-a încasat în mod solidar de la Crupa Evghenii și Garizan Ivan în beneficiul lui Orlioglo Antin datoria conform contractului de împrumut în suma de 150 000 dolari SUA în moneda națională în echivalentul corespunzător la cursul Băncii Naționale a Republicii Moldova la data executării hotărârii, dobânda de întârziere în mărime de 1 866 886 lei sau de 99 108,21 dolari SUA și cheltuieli de judecată în mărime de 27 200 lei din care 25 000 lei - taxa de stat și 2200 lei - cheltuieli de executare.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 18 mai 2017, a fost respins apelul declarat de Garizan Ivan și menținută hotărârea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 01 decembrie 2016.

La data de 18 august 2017, Garizan Ivan a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Comrat din 18 mai 2017 și hotărârii Judecătorei Ceadâr-Lunga din 01 decembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie admisă parțial, exonerându-l pe recurent de plata sumelor solicitate.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de apel la examinarea cauzei a interpretat în mod eronat legea și a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

În acest context a specificat că instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 634 al Codului civil și incorect a aplicat prevederile art. 1146-1156 al Codului civil la constatarea naturii raportului juridic, eronat calificând-ul ca fidejusiune în loc de garanție a debitorului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 decembrie 2017, recursul declarat de Garizan Ivan a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 18 mai 2017, recepționată de recurent la 19 iunie 2017, iar cererea de recurs a fost declarată la 18 august 2017, fapt ce atestă că recurentul Garizan Ivan s-a conformat normelor procedurale legale și a declarat în termen recursul.

În conformitate cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În corespundere cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei recurate și hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii, din considerentele ce urmează.

Verificând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul constată că instanța de apel, la examinarea cauzei, a încălcat normele de drept material, și anume, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu prevederile art. 867 alin. (1) al Codului civil prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Orlioglo Anton a împrumutat lui Crupa Evghenii mijloace bănești, semnând în acest sens, la data de 06 decembrie 2010, contract autentificat notarial, în temeiul căruia Crupa Evghenii a declarat că a primit ca împrumut de la Orlioglo Anton, suma de 100 000 dolari SUA, urmând să ramburseze suma până la data de 06 ianuarie 2011. (Vol. I, f.d. 10)

Instanța de recurs reține că, legislația civilă nu conține reguli speciale cu privire la forma contractului de împrumut, urmând să fie respectate regulile generale referitoare la forma convenției, adică prevederile art. 210, 211 ale Codului civil, conform cărora actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice se încheie în formă scrisă dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1 000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Totodată, din sensul acestor norme se deduce că autentificarea notarială a unui contract de împrumut, este lăsată exclusiv la discreția părților semnatare.

Reieșind din cele constatate, Colegiul ajunge la concluzia că între Orlioglo Anton și Crupa Evghenii s-a stabilit un raport juridic în baza contractului sinalagmatic în care fiecare dintre părți s-a obligat reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte.

Astfel, prin acordarea lui Crupa Evghenii a sumei de bani în mărime de 100 000 dolari SUA, Orlioglo Anton și-a îndeplinit toate obligațiile asumate față de împrumutat, iar Crupa Evghenii, fiind obligat să restituie suma împrumutului nu și-a executat obligațiile asumate față de împrumutător în conformitate cu prevederile contractului de împrumut.

În același timp, din materialele cauzei se constată că, la data de 20 martie 2012, de către Crupa Evghenii a fost întocmită o recipisă, potrivit căreia ultimul s-a obligat să-i restituie lui Orlioglo Anton, până la data de 01 mai 2012, mijloace bănești în mărime de 150 000 dolari SUA. (vol. I, f.d. 46)

La fel, din recipisa menționată, reiese că în suma de 150 000 dolari SUA este inclus și împrumutul acordat anterior de către Orlioglo Anton în mărime de 100 000 dolari SUA prin contractul din 06 decembrie 2012, care se va anula după primirea de către Orlioglo Anton a sumelor datorate de Crupa Evghenii.

Colegiul mai constată că, pe lângă modificarea obiectului contractului și termenului executării obligației, recipisa din 20 martie 2012 conține o clauză suplimentară, potrivit căreia, în cazul neexecutării obligațiilor de către Crupa Evghenii, recurentul Garizan Ivan garantează rambursarea împrumutului cu proprietatea sa în limitele sumei de 150 000 dolari SUA. Recipisa menționată a fost semnată de către Orlioglo Anton, Crupa Evghenii, Garizan Ivan, precum și de martorii Curdov Veaceslav și Iusiumbeli Iurii.

În același rând, Colegiul constată că, potrivit declarațiilor lui Orlioglo Anton, Crupa Evghenii, Garizan Ivan și Iusiumbeli Iurii, după declararea de către Crupa

Evghenii a imposibilității restituirii sumei împrumutului în mărime integrală, acordat în temeiul contractului din 06 decembrie 2010, Orlioglo Anton după tratativele duse cu acesta, a căzut de acord la achitarea în rate a datoriei și prelungirea termenului contractului, motiv pentru care părțile urmau să se deplaseze la notar. (vol.I, f.d. 44, 47-49, 53, 55-56, 60) Or, forma aleasă de către părți pentru încheierea contractului de împrumut inițial urma a fi respectată și la introducerea oricăror modificări ale contractului, convenite de către părți.

Analiza situației de fapt și de drept atestă că, deși, părțile au convenit la unele modificări ale contractului, ce se referă atât la suma care urma a fi rambursată (obiectul contractului – 150 000 dolari SUA), cât și la modificarea termenului de rambursare a împrumutului, aceste modificări au fost întocmite în formă scrisă simplă, la data de 20 martie 2012, în incinta unei cafenele, fiind totodată introdusă clauza de fidejusiune, prin care s-a prevăzut că în cazul în care împrumutul nu va fi rambursat, Garizan Ivan se obligă la rambursarea împrumutului cu proprietatea sa în limitele sumei indicate.

Verificând modificările vizate sub aspectul legalității lor, Colegiul reține că conform art. 208 alin. (5) al Codului civil, **orice modificare adusă unui act juridic trebuie să îmbrace forma stabilită pentru acel act.**

Din conținutul normei de drept citate reiese că, actul juridic prin care se operează modificări la actul juridic inițial constituie un tot întreg cu acesta din urmă, este firesc ca el să îmbrace aceiași forma stabilită pentru actul inițial. Astfel, în cazul când părțile unui contract încheiat în formă autentică convin să aducă modificări la acest contract, acordul lor cu privire la modificările în cauză trebuie să fie încheiat în aceeași formă.

Chiar și în situația în care legea definește contractele clasice, în mod tradițional, ca acord de voință a părților și în cazul contractelor de împrumut consacră sub denumirea „*libertatea formei*”, principiul consensualismului, în speță prevederile legale, prin prisma art. 208 alin. (5) al Codului civil, la includerea unor modificări ale contractului de bază, impun respectarea condițiilor de formă alese de către părțile contractului la perfectarea contractului de împrumut inițial.

În esență, acest fapt este condiționat și de necesitatea echilibrului contractual, dat fiind faptul că echilibrul prestațiilor trebuie căutat nu în teoria autonomiei de voință (care, de altfel, este o ficțiune), ci în *concilierea intereselor părților*, ca expresie a justiției contractuale.

Prin acordul pe care și-l dă la încheierea contractului, indiferent dacă gradul de libertate a voinței este egal sau nu între părțile contractului, fiecare dintre acestea își asumă sarcina realizării interesului celuilalt contractant, care, la rândul său, are încredere că interesul său va fi atins prin demersurile sau conduita celeilalte părți, iar obiectivul comun al încheierii și executării contractului va fi obținut. În acest fel, interesele – chiar contradictorii – ale părților pot fi conciliate, având în vedere faptul că reclamantul revendică suma de 150 000 dolari SUA și nu suma de 100 000 dolari SUA, după cum s-a prevăzut în contractul inițial din 06 decembrie 2010, iar intimatul-pârât Crupa Evgheni recunoaște suma de 100 000 dolari SUA și se opune față de suma de 150 000 dolari SUA.

Astfel, în sensul celor expuse, întocmirea în formă scrisă simplă a modificărilor din 20 martie 2012 la contractul de împrumut din 06 decembrie

2010, în incinta unei cafenele, în privința obiectului contractului, termenului de rambursare a împrumutului, clauzei cu privire la fidejusiune, a generat o abatere de la principiul general privind libertatea contractuală, cât și a respectării sistemii de formă a contractului. În așa mod, modificările în cauză au fost întocmite contrar prevederilor art. 208 alin. (5) al Codului civil.

Mai mult, circumstanțele date au generat bănuieli rezonabile și sunt de natură contradictorie în ceea ce privește obiectul contractului – suma de 150 000 dolari SUA, în situația în care, după cum rezultă din materialele speței, până la întocmirea modificărilor din 20 martie 2012, împrumutul luat la 06 decembrie 2010 nu a fost rambursat în termen, iar Orlioglo Anton care nu accepta propunerea pârâtului de achitarea în rate a datoriei pe motivul lipsei de mijloace bănești a ultimului, în condiții neclare după tratativele duse cu pârâtul, nu numai că a căzut de acord la achitarea în rate a datoriei și prelungirea termenului contractului, dar a mai împrumutat 50 000 dolari SUA, deși din situația analizată rezultă cert că exista vădit riscul că și această sumă va fi recuperată anevoios.

Cele constatate mai sus configurează concluzia că, la caz, în scopul de a exclude orice dubiu posibil, orice viciu de natură juridică, la operarea modificărilor contractului de împrumut, urma să fie respectată forma autentică convenită de către părți la întocmirea contractului inițial din 06 decembrie 2010.

În această ordine de idei, Colegiul atestă aplicabilitatea prevederilor art. 208 alin. (5) al Codului civil, raportate la prevederile art. 212 lit. c) al Codului civil, care stipulează că, forma autentică a actului juridic este obligatorie: **în alte cazuri stabilite de lege.**

În consecință, după cum stipulează art. 213 alin. (1) al Codului civil, nerespectarea formei autentice atrage nulitatea actului juridic, iar potrivit art. 216 alin. (1) al aceleiași legi, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută).

Din interpretarea corectă a normelor legale citate supra, se concluzionează că, nulitatea este sancțiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condițiile de valabilitate, cum ar fi în speța diferită justiției – forma *ad validatem* al actului juridic. În măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiții, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulității.

Totodată se reține că, actul juridic nul (nulitate absolută) nu este valabil nici un moment și nu produce nici un efect, iar conform art. 217 alin. (1) al Codului civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual. Instanța de judecată o invocă din oficiu.

Instanța de judecată poate invoca nulitatea absolută din oficiu, declarând ineficacitatea actului juridic chiar dacă părțile nu știu sau nu vor să aplice această sancțiune.

La fel, Colegiul consideră important de menționat faptul că, nulitatea absolută nu poate fi acoperită prin confirmare. Inadmisibilitatea confirmării actului lovit de nulitate absolută este necesară pentru a se realiza finalitatea dispoziției legii încălcate la încheierea acestui act juridic, ocrotindu-se un interes general, obștesc.

Lipsa „vinovăției” în acțiunile părților, care au încheiat actul juridic ce contravine legii, nu exclude nulitatea absolută a lui, întrucât necunoașterea legii nu poate servi ca temei pentru îndreptățirea persoanei.

Instanța de apel neîntemeiat a ajuns la concluzia că, apelantul-pârât Garizan Ivan nu a prezentat careva probe ce ar demonstra circumstanțele invocate referitoare la nulitatea recipisei din 20 martie 2012, pe motivul de necorespondere a formei autentice.

Cu toate că, la examinarea apelului, reprezentantul lui Garizan Ivan, avocatul Mihaliciuc Anna a invocat, că recipisa nu a fost autentificată notarial, deși în contextul că acest act juridic ar avea ca obiect bunurile imobile a lui Garizan Ivan, instanța de apel urma să verifice din oficiu condițiile de valabilitate a recipisei, în special forma acesteia, fără a fi necesare careva probe suplimentare în acest sens.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în coerență cu constatările menționate supra, denotă nerespectarea formei recipisei din 20 martie 2012 ce a modificat contractul de împrumut din 06 decembrie 2010, fapt ce atrage nulitatea acestei recipise, iar reținând caracterul nulității instanța de recurs o va invoca din oficiu.

Cu referire la alegațiile recurentului Garizan Ivan cu privire la faptul că instanțele inferioare au aplicat eronat legea materială ce reglementează contractul de fidejusiune, Colegiul reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 1146 alin. (1) al Codului civil, prin contract de fidejusiune, o parte (fidejutor) se obligă față de cealaltă parte (creditor) să execute integral sau parțial, gratuit sau oneros obligația debitorului.

Instanța de recurs constată că, recurentul Garizan Ivan prin garantarea executării obligațiilor contractuale a lui Crupa Evghenii și-a asumat obligații de fidejutor, după cum prevede norma legală citată supra, fiind întrunite condițiile unui raport juridic **în baza unei clauze contractuale** semnate de către acesta.

Prin urmare sunt neîntemeiate argumentele recurentului precum că, speței sunt aplicabile prevederile art. 634 al Codului civil, potrivit căruia, garanția debitorului constă în obligația lui la o prestație necondiționată sau la o prestație depășind obiectul propriu-zis al contractului.

Or, garanția debitorului, care s-a invocat a fi efectuată de recurent, de fapt reprezintă un angajament asumat de debitor și consimțit de creditor privitor la executarea corespunzătoare a obligației. Acest angajament poate să conștie fie în obligația debitorului la o prestație necondiționată, fie în obligația lui la o prestație depășind obiectul propriu-zis al contractului.

Însă la speță, recurentul Garizan Ivan nu este debitor-semnatar al contractului principal, astfel nu poate garanta o obligație asumată anterior cu o prestație în sensul normei citate, depășind calitatea de parte la un astfel de raport juridic.

La fel, se recunoaște ca fiind corectă diferențierea efectuată de către instanța de apel a raporturilor juridice de garanție și fidejusiune, iar pentru a nu admite repetări inutile, instanța de recurs le va însuși.

Așadar, Colegiul ajunge la concluzia că, sub acest aspect, instanțele inferioare corect au stabilit norma materială aplicabilă speței și că raportul juridic între Orlioglo Anton și Garizan Ivan este născut în baza clauzei de fidejusiune.

Cu referire la această clauză inclusă prin modificările din 20 martie 2012, Colegiul reține că, potrivit art. 1147 al Codului civil, contractul de fidejusiune, pentru a fi valabil, trebuie încheiat în scris. În cazul în care fidejutorul execută obligația, viciul de formă se consideră înlăturat.

Contractul de fidejusiune trebuie să fie încheiat în mod obligatoriu în formă scrisă. Forma simplă este de ajuns pentru ca contractul să fie valabil, chiar dacă obligația garantată prin fidejusiune necesită o formă mai strictă, cum este forma autentică.

Astfel, deși contractul, la speță clauza de fidejusiune, nu necesită a fi întocmită în formă autentică, însăși modificările introduse prin recipisă enumerate supra, potrivit legii trebuie să corespundă formei actului juridic principal, iar ca urmare nulitatea absolută al actului juridic prin care a fost instituită fidejusiunea se răsfrânge și asupra acestei clauze.

Cu privire la contractul de împrumut din 06 decembrie 2010, încheiat între Orlioglo Anton și Crupa Evgheni, se reține faptul că acesta nu se contestă, mai mult ca atât în ședințele de judecată pârâtul Crupa Evgheni a menționat faptul că recunoaște datoria, suma dobânzii de întârziere calculată, precum și nu contestă termenul de prescripție, instanța de recurs nu se va expune la aceste aspecte.

Potrivit prevederilor art. 514 al Codului civil obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, iar în conformitate cu prevederile art. 531 din aceeași lege o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic, prin lege sau atunci când prestația este indivizibilă.

Pe cale de consecință, solicitând încasarea în mod solidar de la Crupa Evghenii și Garizan Ivan a datoriei în baza contractului de împrumut, Orlioglo Anton a pretins că temeiul solidarității este actul juridic. Însă, deși s-a solicitat încasarea în mod solidar a sumelor de bani menționate de la pârâți, în instanță actul juridic s-a adeverit a fi nul, ca urmare temeiul solidarității nu s-a dovedit a fi existent.

Instanța de recurs apreciază că, unicul împrumut în mărime de 100 000 dolari SUA a fost acordat în baza contractului de împrumut din 06 decembrie 2010 lui Crupa Evghenii și drept urmare doar acest subiect de drept, urmează personal să execute obligația de restituire a sumei bănești, cerința de încasare a datoriei de la Garizan Ivan fiind neîntemeiată.

Referitor la dobânda de întârziere încasată de către instanțele inferioare, Colegiul reiterează că, suma de 99 108, 21 dolari SUA sau 1 866 886 lei în echivalent, a fost calculată pentru datoria constituită **din ambele acte juridice**, pentru perioada 02 mai 2012 (data la care a devenit scadentă suma datoriei) – 01 decembrie 2016 (data pronunțării dispozitivului hotărârii).

Conform art. 619 alin. (1) al Codului civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

În aspect de drept, prin obligație pecuniară se înțelege acea obligație, în virtutea căreia debitorul este obligat în baza unui contract sau a unei obligații extra-contractuale prevăzute de Codul civil, să transmită creditorului bani, în sumă determinată sau determinabilă, adică utilizează banii ca mijloc de probă.

Prin urmare obligația lui Crupa Evghenii de a executa obligația debitorului adică de rambursare a sumei împrumutului reprezintă o obligație pecuniară a acestuia.

Dobânda prevăzută la art. 619 al Codului civil, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare, considerându-se că

are loc folosirea mijloacelor financiare străine. Cu referire la speța dată, prin nerambursarea sumei împrumutului, Crupa Evghenii a folosit mijloacele financiare a reclamantului Orlioglo Anton.

La acest capitol se reține că, dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contractul de împrumut din 06 decembrie 2010.

Instanța de recurs, reținând nulitatea absolută a recipisei din 20 martie 2012, care prevedea suma de 150 000 dolari SUA cu titlu de datorie și data restituirii împrumutului la 01 mai 2012, constată că pârâtul Crupa Evghenii, după cum s-a menționat că a recunoscut atât suma datoriei, suma dobânzii de întârziere, cât și termenul contractului, a fost pus în întârziere la data scadență a contractului principal, data la care urma în conformitate cu prevederile acestuia să ramburseze împrumutul.

La calcularea sumei dobânzii de întârziere s-a luat în considerare data de 02 mai 2012, data scadenței potrivit recipisei nule, însă instanța de recurs o va accepta cu titlu de dată convențională aleasă de Orlioglo Anton, or în limita pretențiilor înaintate acesta a solicitat calcularea dobânzii de întârziere pentru o perioadă anumită, fapt acceptat de pârâtul Crupa Evghenii.

În fine, instanța de recurs ajunge la concluzia că dobânda de întârziere urmează a fi calculată din suma de 100 000 dolari SUA, pentru perioada de 02 mai 2012 – 01 decembrie 2016, folosindu-se cota procentuală de 5% peste rata dobânzii prevăzută la art. 585 al Codului civil și o va încasa de la Crupa Evghenii, în mărime de 61 268, 51 dolari SUA.

În contextul celor constatate și expuse supra, se conchide că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 208 alin. (5) coroborat cu art. 213, 216, 217 al Codului civil, fapt prin care a încălcat normele de drept material, concluzie ce impune casarea deciziei recurate.

Cu privire la cheltuielile de judecată ce urmează a fi suportate de părți, Colegiul reține următoarele.

Conform art. 83 alin. (1), (2) al Codului de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile (...). În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii (...), iar potrivit art. 87 alin. (1) lit. k) al aceleiași legi, valoarea acțiunii se determină din valoarea fiecărei pretenții aparte.

În speță, relevante sunt prevederile art. 3 lit. a) al Legii nr. 1216 din 03 decembrie 1992 privind taxa de stat, care stabilește cuantumul tarifare ale taxei de stat pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25 000 lei de la persoanele fizice.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) al Codului de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Astfel, reținând că, Orlioglo Anton la înaintarea acțiunii a achitat taxa de stat în sumă totală de 25 000 lei, ce se probează prin ordinul de încasare a numerarului nr. 104543582 (vol. I, f.d. 17), această sumă urmează a fi încasată de la Crupa Evghenii în beneficiul lui Orlioglo Anton.

La fel, reieșind din faptul că la depunerea acțiunii în justiție Orlioglo Anton a achitat cu titlu de taxă de stat o sumă ce depășește limita maximă impusă de normele legale citate supra, instanța de fond a stabilit de a restitui reclamantului suma de 56 505 lei.

Colegiul ajunge la concluzia că, odată ce actele contestate vor fi casate, însă în ceia ce ține restituirea mijloacelor bănești achitate peste suma limită impusă de lege, faptele s-au adevărit, instanța de recurs va dispune restituirea lui Orlioglo Anton a sumei de 56 505 lei achitate în surplus cu titlu de taxă de stat.

Ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată sub formă de cheltuieli suportate pentru executarea încheierii de asigurare a acțiunii, acestea se vor încasa potrivit art. 94 alin. (1) al Codului de procedură civilă, de la Crupa Evghenii.

Prin încheierea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 12 mai 2015, a fost admisă cererea lui Orlioglo Anton cu privire la aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii și aplicat sechestrul asupra tuturor bunurilor ce-i aparțin lui Garizan Ivan cu drept de proprietate în limita valorii acțiunii de 150 000 dolari SUA. (vol. I, f.d. 20)

În corespundere cu prevederile art. 180 alin. (2¹) al Codului de procedură civilă, anularea măsurilor de asigurare a acțiunii se dispune de instanța de judecată odată cu pronunțarea asupra fondului printr-o hotărâre de respingere a acțiunii. Reglementările referitoare la caracterul definitiv al actului judecătoresc prin care se soluționează fondul sunt aplicabile integral și asupra prevederilor referitoare la măsurile de asigurare.

Raportând norma legală citată supra la speța examinată, reținând faptul că în partea încasării sumelor pretinse de la Garizan Ivan, a căror bunuri au fost sechestrate, acțiunea va fi respinsă, precum și faptul că încheierea menționată a fost executată, instanța de recurs va dispune anularea măsurilor de asigurare aplicate.

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Comrat din 18 mai 2017 și hotărârea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 01 decembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere parțială al acțiunii.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Garizan Ivan.

Se casează decizia Curții de Apel Comrat din 18 mai 2017 și hotărârea Judecătorei Ceadâr-Lunga din 01 decembrie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri prin care:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Orlioglo Anton către Crupa Evghenii, Garizan Ivan, cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de

întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Crupa Evghenii în beneficiul lui Orlioglo Anton datoria în mărime de 100 000 (o sută mii) dolari SUA, în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației.

Se încasează de la Crupa Evghenii în beneficiul lui Orlioglo Anton dobânda de întârziere în mărime de 61 268 (șaizeci și una mii două sute șizeci și opt), 51 dolari SUA, în monedă națională cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației.

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Orlioglo Anton în partea ce ține de încasarea datoriei, dobânzii de întârziere în temeiul recipisei din 20 martie 2012 și în mod solidar de la Crupa Evghenii și Garizan Ivan, ca neîntemeiată.

Se încasează de la Crupa Evghenii în beneficiul lui Orlioglo Anton cheltuielile de judecată în mărime de 27 200 (douăzeci și șapte mii două sute) lei compuse din 25 000 lei cu titlu de taxă de stat și 2 200 lei cu titlu de cheltuieli de executare.

Se restituie lui Orlioglo Anton suma de 56 505 lei achitată în surplus cu titlu de taxă de stat la înaintarea acțiunii.

Se anulează măsurile de asigurare aplicate prin încheierea Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 12 mai 2015, asupra tuturor bunurilor ce-i aparțin cu drept de proprietate lui Garizan Ivan.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă,

Judecători

Tamara Chișca-Doneva,

Mariana Pitic,

Nina Vascan,

Svetlana Filincova

Copia corespunde originalului

Judecător

Svetlana Filincova